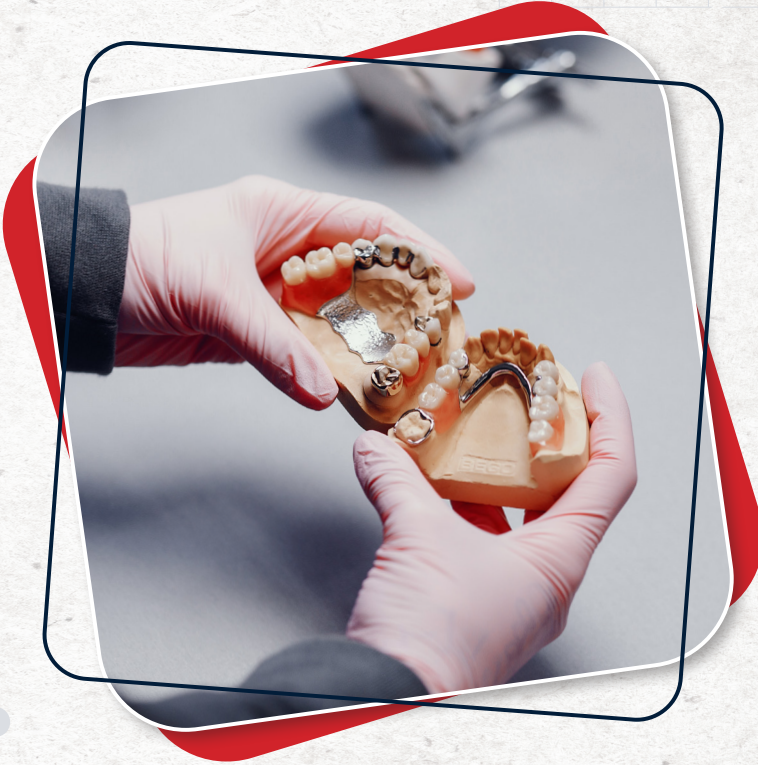

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERDE İNOVATİF YAKLAŞIMLAR PROJESİ

Odak Grup Görüşmeleri / Çalıştaylar Serisi

DIŞ PROTEZ TEKNİKLERİ VE TEKNİSYENLERİ İLE AĞIZ VE DIŞ SAĞLIĞI TEKNİKLERİ ÇALIŞTAYI

SONUÇ RAPORU

Sağlık-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi
Sağlık-Sen Strategic Research Centre

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERDE İNOVATİF YAKLAŞIMLAR PROJESİ

Odak Grup Görüşmeleri / Çalıştaylar Serisi

DIŞ PROTEZ TEKNİKERLERİ VE TEKNİSYENLERİ İLE AĞIZ VE DIŞ SAĞLIĞI TEKNİKERLERİ ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

30 Mayıs 2024

Yayına Hazırlayan
Av. Ahmet Melih ÖNER

Sağlık-Sen Adına İmtiyaz Sahibi

Mahmut Faruk DOĞAN

Genel Başkan

Proje Koordinat6ru

Mustafa IRGATOĞLU

Yayın Kurulu

Durali BAKI

Sinan KULU6ZT6RK

Yasin BARUTCU

İdris BAYKAN

Abdullah DUMAN

Proje Sorumlusu

Av. 6zlem TITREK YILDIRIM

D6zenleme Kurulu

Defne DEMET

Aykut KAYIş

Av. K6bra BARKAN

Av. Mahmut DİKİLİ

Av. Cansever KUNDUKAN

Av. Ahmet Melih 6NER

Ali YILDIZ

Yusuf Ziya UYSALER

Murat Zeki BAşPINAR

Grafik Tasarım

Sedat ALTUĞ

Abdurrahman Tayyib BALCI

Ankara | 2024

Baskı

İletişim

SAĞLIK-SEN GENEL MERKEZİ

Z6beyde Hanım Mh. Sebze Bahçeleri Cd.

No:86 Altındağ/Ankara (Memur-Sen Binası Kat: 11-12-13)

Tel: 444 1995

www.sagliksen.org.tr

Bu yayın, Sağlık-Sen Hukuk ve Mevzuat Birimi tarafından hazırlanmıştır.

TAKDİM

“Sağlık ve Sosyal Hizmetlerde İno-
vatif Yaklaşımlar Projesi” kapsamın-
da gerçekleŐtirdiėimiz çalıştaylar
ve toplantılarda “Akademik Sendi-
kacılık” anlayıŐıyla sağlık ve sosyal
hizmet çalıŐanlarımızın sorunlarını
doğru tespit etmek, sahanın ger-
eklerini ortaya koymak ve akılcı
zmler ile bu sorunları ortadan
kaldırmayı hedeflemekteyiz.

“Diş Protez Teknikerleri, Diş Protez
Teknisyenleri, Ağız ve Diş Sağlığı
Teknikerlerinin Sorunları ve çözüm
nerileri Toplantısı” nda da bu alan-
da çalışan sağlık profesyonellerimi-
zin karşılaştığı sorunlar, bu sorunla-
ra yönelik çözüm nerileri sahadan
gelen arkadaşlarımız ve alanında
uzman isimler ile derinlemesine
deėerlendirilmiŐ ve toplantının ık-
tıları doğrultusunda bu rapor hazırlan-
mıŐtır. Mesleki sorumluluklarının
bilinciyle bir araya gelerek, hizmet
verdiği alanın daha da güçlenmesi
adına atılacak adımları birlikte be-
lirleme amacı taŐıyan bu toplantı,
hepimiz için değerli bir fikir alıŐveri-

Rapor, bu alanda çalışan profes-

yonellerimizin güncel sorunlarını
detaylı bir Şekilde ele alarak, bu
sorunların çözümüne yönelik ne-
riler sunmaktadır. Bu neriler, sa-
dece mesleki geliŐime değil, aynı
zamanda halk sağlığını iyileŐtirme
yönündeki çabalarına da rehberlik
edecektir. Toplantıda dile getirilen
her bir görüŐ, öneri ve eleŐtirinin,
Çalışma Şartlarının daha iyiye evril-
mesi yönünde atılacak adımlara ışık
tutacaktır.

“Diş Protez Teknikerleri, Diş Protez
Teknisyenleri, Ağız ve Diş Sağlığı
Teknikerlerinin Sorunları ve çözüm
nerileri Toplantısı” nda, görev ta-
nımlarındaki belirsizlikler, yetersiz
istihdam, fiziki çalışma koşullarının
yetersizliği, hizmet içi eğitimlerin
eksikliği ve mali ve özlük hakların-
daki sıkıntılar gibi önemli konular
ne ıkmıŐtır. Bu sorunlar, çalışan-
larımızın motivasyonunu düŐür-
mekte ve mesleki tatminsizliğe ne-
den olmaktadır. Sağlık-Sen olarak
sağlık hizmetlerinin sürdürülebilir-
liği ve etkinliği açısından, bu sorun-
ların ivedilikle üzülmesi için gerekli
adımları kararlılıkla atacağız.

Bu rapor, sadece mevcut durumu ve sorunları ortaya koymakla kalmıyor; aynı zamanda, gelecekte atılması gereken adımlara ışık tutacak somut öneriler de içermektedir. Bu sebeple hazırladığımız bu raporun, ağız ve diş sağlığı alanının geleceğini şekillendirecek adımlar için bir yol haritası olmasını ümit ediyor, ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin daha iyi bir geleceğe ulaşması için atılacak

adımlara temel oluşturacağına inanıyorum.

Bu vesileyle, bu raporun hazırlanmasında emeği geçen, çözüm önerilerini açık yüreklilikle paylaşarak katkı sunan tüm katılımcılara teşekkür ederken, elde ettiğimiz sonuçların sağlık hizmetlerimizi daha ileriye taşınmasına olumlu katkılar sağlayacak değerli bir kaynak olmasını dilerim.

Mahmut Faruk DOĞAN
Genel Başkan

ÖNSÖZ

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde çalışan bu değerli personelin, sağlık sistemimizin sürdürülebilirliği ve etkinliği açısından üstlendikleri rol tartışılmazdır. Onlar, bireylerin ağız ve diş sağlığını koruyarak genel sağlık düzeyinin iyileőtirilmesinde kilit bir konumda bulunmaktadır. Ancak, onların karşılaştığı belirsizlikler, yetersiz istihdam, yetersiz fiziki koőullar, eksik hizmet içi eğitimler ve mali haklardaki sorunlar, mesleki motivasyonlarını olumsuz etkileyerek, hizmet kalitesini de tehlikeye atmaktadır. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin kalitesini artırmak için bu personelin motivasyonunu yüksek tutmak, dolayısıyla çalışma koőullarını iyileőtirmek büyük önem taşımaktadır. Bu rapor, Sağlık-Sen'in bu sorunlara yönelik çözümlerini önerilerini içermekte ve ağız ve diş sağlığı alanında hizmet veren sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi için atılması gereken adımları detaylandırmaktadır.

Amacımız, ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev alan sağlık personelinin, görev tanımlarının yeniden düzenlenmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve mesleki gelişimlerine yönelik fırsatların artırılması

için somut adımlar atmaktır. Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası olarak, diş protez teknikerleri, diş protez teknisyenleri ve ağız ve diş sağlığı teknikerlerinin çalışma hayatında karşılaştığı zorluklara dikkat çekmek amacıyla 30 Mayıs 2024 tarihinde gerçekleőtirdiđimiz toplantının sonuçlarını bu raporda sizlere sunuyoruz. Sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi, hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak verilmesi, fiziki koőulların iyileştirilmesi ve mali haklarının adil bir şekilde düzenlenmesi gibi konular, raporun ana bağlıkları arasında yer almaktadır. Raporun, ilgili merciler tarafından dikkate alınarak, sağlık çalışanlarının hak ettikleri değerli görmeleri ve daha iyi çalışma koőullarına kavuőmaları için bir yol haritası olmasını diliyoruz. Sağlık-Sen olarak, sağlık çalışanlarının yanında olmaya ve onların sesini duyurmaya devam edeceğiz.

Bu raporun oluőmasında katkı sağlayan değerli sağlık çalıőanlarımıza, çalışma arkadaşlarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz. Diş protez teknikerleri, diş protez teknisyenleri ve ağız ve diş sağlığı teknikerleri gibi önemli roller üstle-

nen meslek gruplarının, sağlık sistemimizin vazgeçilmez bir parçası olduğunun altını çizmek istiyoruz. Bu meslek gruplarının hizmet alanındaki bilgi ve becerilerini daha da geliőtirebilmeleri için sürekli eğitim ve gelişim imkanlarının artırılması gerekmektedir. Ayrıca, ekipman ve teknolojiye erişim konusundaki eksikliklerin giderilmesi, hizmet kalitesini doğrudan etkileyecek bir diğer önemli adımdır.

Sağlık-Sen olarak, bu konuların takipçisi olacağımızı ve sağlık çalışanlarının sesini duyurmaya devam edeceğimizi taahhüt ediyoruz.

Mesleki gelişim, mali haklar ve çalışma koşulları gibi kritik alanlarda yapılacak iyileőtirmelerin, yalnızca sağlık çalışanlarının değil, aynı zamanda hizmet verdikleri bireylerin de memnuniyetini artıracasına inanıyoruz. Bu raporun, ağız ve diőt sağlığı hizmetlerinin kalitesini artırmak adına somut bir başlangıç noktası olmasını temenni ediyoruz. Tüm ilgililerin dikkatine sunuyor, diőt protez teknikerleri, teknisyenleri ve ağız ve diőt sağlığı teknikerlerinin daha iyi şartlarda çalışabilmeleri için gerekli düzenlemelerin ivedilikle hayata geçirilmesini talep ediyoruz.

Mustafa IRGATOĞLU
Genel Başkan Yardımcısı

GİRİŞ

Sendikamız tarafından, 30 Mayıs 2024 tarihinde Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastaneleri bünyesinde görev yapan diş protez teknikerleri, diş protez teknisyenleri ve ağız ve diş sağlığı teknikerleri ile toplantı gerçekleştirilmiştir.

Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlar; dişlerin, diş etlerinin ve bunlarla doğrudan bağlantılı olan ağız ve çene dokularının sağlığının korunmasına yönelik önleyici ve koruyucu hizmetler ile hastalıklarının ve düzensizliklerinin teşhis ve tedavisine yönelik sağlık hizmetlerini sunmaktadır. Bu görevlerini ifa ederken, diş

hekimleriyle beraber uyum içinde çalışmaktadırlar.

Sağlık İstatistikleri Yıllığı (2022) verilerine göre; Türkiye’de ağız ve diş sağlığı hizmeti veren kurum ve kuruluşlar incelendiğinde, özel sektör birinci sıradayken, ikinci olarak Sağlık Bakanlığı, üçüncü sırada da üniversite hastaneleri gelmektedir.

Sektörlere Göre Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Veren Kurum ve Kuruluşlar, 2022

Kaynak: T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2022 s.141. <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy-202205042024.pdf.pdf>

	Sağlık Bakanlığı		Üniversite		Özel		Toplam	
	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit
Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	132	4.527	-	-	128	1.294	260	5.821
Diş Hastanesi	31	2.248	-	-	3	82	34	2.330
Diş Eğitim Hastanesi	5	425	66	6.771	-	-	71	7.196
Diş Polikliniği (Hastane)	809	3.189	12	132	211	514	1.032	3.835
Diş Polikliniği	-	-	-	-	3.741	15.834	3.741	15.834
Toplam	977	10.389	78	6.903	4.083	17.724	5.138	35.016

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde emek sarf eden sağlık profesyonelleri; zor şartlar altında yoğun tempo ile çalışmakta, yoğun iş yükü altında ezilmekte ve işin niteliğinin değil niceliğinin önemsendiği bir sistemde, standart olmayan çalışma ortamlarında sağlık hizmeti sunmaktadır. İlgili ünvanlara sahip çalışanların sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik olarak gerçekleştirilen çalıştayda görüşülen konular arasında; görev tanımlarının belirsizliği, yetersiz istihdam, çalışma ortamlarında fiziki koşullarının iyileştirilmemesi, hizmet içi eğitimlerin yetersiz kalması ile mali ve özlük haklarındaki sıkıntılar gibi sorunlar gündeme getirilmiştir. Ağız ve diş sağlığı hiz-

metlerinde görev yapan çalışanların meslek hayatında karşılaştığı sorunlar, çalışma motivasyonlarını düşürmekte ve mesleki tatminsizliğe yol açmaktadır. Sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği ve etkinliği açısından, çalışanların meslek hayatına ilişkin sorunlarının tespit edilmesi ve bu sorunların çözülmesi noktasında çalışmalar yapılması gerekmektedir.

"DİŞ PROTEZ TEKNİKLERİ VE TEKNİSYENLERİ İLE AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI TEKNİKLERİ ÇALIŞTAYI" nda, ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev yapan çalışanların, meslek hayatında karşılaştığı problemler, 8 ana başlık altında ele alınmış ve çözüm önerileri görüşülmüştür.

SORUNLARA İLİŞKİN TESPİTLER

Görev Tanımlarına Uygun Olmayan İşlerde Çalıştırılma

Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanların, iş ve görev tanımlarına yönelik düzenlemeler, *Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği ve Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik*'te yer almaktadır. Mezkûr yönetmeliklerdeki düzenleme göre;

▪ Diş protez teknisyeni

➤ Diş tabipleri ve ağız, diş ve çene ile ilgili uzman tabiplerin hastadan almış oldukları ölçülere ve onların direktiflerine göre laboratuvar da çeşitli protezleri hazırlar, servis malzemesinin temizlik ve bakımını ve servisin düzenini sağlar. Kayıtları ve istatistikleri tutar. (*Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği, Madde 144*)

▪ Diş protez teknikeri

➤ Laboratuvardaki cihazların ve araçlarının kullanım öncesi kontrollerini yapıp, düzenli aralıklar ile kalibrasyonlarını yaptırır.

➤ Diş hekimince alınan ölçüye göre, hastaya özel modelini hazırlar.

➤ Diş hekimince alınan ölçüler ile verilen talimatlara göre protezleri,

ortodontik apareyleri, porselen işlemlerini ve protezlerin tamirini yapar.

➤ Laboratuvar araç-gereçlerinin temizlik ve dezenfeksiyonunu yapar ve cihazların günlük bakımını sağlar. (*Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik*)

▪ Ağız ve diş sağlığı teknikeri

➤ Diş ünitelerini muayene ve diğer işlemlere hazır hale getirir, kullanılan malzemelerin ön yıkamasını, yüzey dezenfeksiyonunu ve sterilizasyonunu yapar.

➤ Hasta muayenesinde, hekime yardımcı olur.

➤ Hekimin uygulayacağı tedavi şekline göre gerekli malzemeleri temin eder, hazırlar, tedavi işlemleri esnasında, tedaviyi yürüten hekime yardımcı eder.

➤ Klinikteki tedavi ve sarf malzemelerinin, tedarik ve kontrolünde görev alır.

➤ Koruyucu diş hekimliği uygulamalarında, diş hekimine yardımcı olur. (*Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek*

Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik)

Yukarıda yer verdiğimiz iş ve görev tanımlarına ilişkin hükümler incelendiğinde, bazı hükümlerin net olarak sınırlarının çizilmediği görülmektedir. Bu durum, kurum amirleri tarafından ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde bulunan çalışanın, görev tanımlarının geniş yorumlanmasına, çalışanın görev tanımına uygun olmayan işlerde çalıştırılmasına ve yoğun iş yüküne neden olmaktadır.

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev yapan çalışanlara, iş ve görev tanımları dışında görev verilmesi sebebiyle, çalışanlar arasında iş barışı bozulmaktadır. Örneğin; ağız ve diş sağlığı teknikeri olarak görev yapan çalışana, yardımcı hizmetler sınıfı çalışanının yapması gereken

görevler verilmektedir. Birimde yardımcı hizmetler sınıfı çalışanı bulunmasına rağmen, ilgili görevin ağız ve diş sağlığı teknikerine verilmesi, aynı birimde görev yapan çalışanlar arasında anlaşmazlığa sebep olmakta, bu sebeple çalışanlar arasında iş barışı bozulmaktadır. Bir diğer örnek ise; diş klinik yardımcılığı ünvanı ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanının görev tanımları ayırt edilemeden, aynı görevler verilmektedir. Çalışanlar arasında iş barışının sağlanması ve korunması, kurum amirlerinin yetkisinde bulunmasına rağmen, görev tanımlarında yer alan muğlak durum sebebiyle, sorunlar yaşanmaktadır.

Bu sebeplerle, çalışanların görev tanımları yoruma açık olmadan, net hükümler olacak şekilde düzenlenmelidir.

İstihdam Yetersizliği

Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanların, ağız ve diş sağlığına ilişkin üstlenmiş oldukları rol göz önünde bulundurulduğunda, bu ünvanlarda görev yapan çalışanların istihdamının yetersiz kalması halinde, sağlık hizmetlerinde ciddi aksamaların meydana geleceği aşikardır.

Performansa bağlı ek ödeme sisteminin getirmiş olduğu puanlama sistemi, doğrudan teknisyen ve teknikerlere yansıtılmakta, bu durum ilgili çalışanların iş yükünü artırmaktadır. Yeterli istihdam sağlanması halinde, bu sorun bir nebze ortadan kalkacaktır.

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev yapacak çalışan sayısında yeterli istihdam olmaması sebebiyle, sağlık hizmetleri sınıfında yer alan diğer ünvanlara bu görevler verilmektedir. Örneğin; okullarda ağız diş sağlığı eğitimlerinin, ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanına sahip çalışanlar tarafından verilmesi gerekirken, yeterli istihdam olmaması sebebiyle, hemşireler tarafından ilgili eğitimler verilmektedir. Bu durum, sağlık hizmetinin kalitesini düşürmekte ve sağlık hizmetinden faydalanan kişilerin durumunu da olumsuz etkilemektedir. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve yeterli sağlık hizmeti için çalışan istihdam sayılarının artırılması gerekmektedir.

Çalışma Ortamlarında Fiziki Şartlar İle İş Sağlığı ve Güvenliği

Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlar açısından; laboratuvarında kullanılan malzemeler, cihazlar, el aletleri, yapılan işlemler, hasta materyalleri ve çalışma ortamlarında yetersizlikler olması, mesleki risk oluşturmaktadır. Bu riskler, mesleğe bağlı sağlık problemlerine sebep olduğu gibi, uzuv kaybı ve ölümlere, mesleki yaralanmalara da neden olabilmektedir. Diş protez laboratuvarlarında çalışan kişiler tarafından kullanılan malzemeler (alçı, revetman vb.) ve işlemler (aşındırma, kesme, vb.) sonucu açığa çıkan tozlar, hastanelerde havalandırma sistemlerinin yetersiz kalması nedeniyle, akciğerlerde toz birikmesine (pnömokonyoz) neden olabilmektedir. Yapılan çalışmalarda, 100 diş protez teknisyeninin akciğer filmleri incelenmiş ve %23.6'sında pnömokonyoz ile uyumlu bulgular saptanmıştır.

Çalışanların laboratuvarında yaptığı işlemler ve kullandığı malzemelerden kaynaklanan duman, buharla birlikte, kullanılan gaz ve sıvı maddeler kimyasal tehdit oluşturabilmektedir. Akrilik monomerlerden, burn-out fırınlarından, döküm işlemlerinden ve ortamı temizlemek için kullanılan kimyasal temizleyicilerden kaynaklanan duman ve buharlar, solunum ve deri sistemleri için risk oluşturmaktadır. Aşındırma

ve polisajda kullanılan aletler, el ve parmak uçlarında dolaşımında azalmaya ve hissizliğe neden olabilmektedir.

Yine, çalışanlar tarafından laboratuvar ortamında kullanılan fotokopi makinaları ve bilgisayar ekranları tehdit oluşturmaktadır. Bu iki aygıtın bilgisayar, teknolojik gelişmelere bağlı olarak yaygın hale gelen uygulamalarla (örn: CAD-CAM), laboratuvarlarda daha yoğun bir biçimde kullanılmakta ve radyasyona ek olarak, gözlerde (yorgunluk, acı, ağrı) ve kas-iskelet sisteminde (bel ağrısı, sırt ağrısı, yorgunluk vb.), sağlık sorunlarına neden olabilmektedir.

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev yapanların, çalışma alanlarındaki fiziki şartlar iyileştirilerek, çalışanların sağlığı ön plana çıkartılmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde önlemler alınarak, laboratuvar ortamında görev yapan çalışanlar için havalandırma sistemlerinin geliştirilmesi, elektrostatik filtrelerin kullanılması gerekmektedir. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde yoğun olarak karşılaşılan solunum yolu ve yüz koruyucularının, doğru ve etkili kullanılması sağlanmalıdır.

Kaynak: Diş Protez Laboratuvarında Çalışan Kişilerin Karşılaştıkları Mesleki Riskler, Doç.Dr.Gülcan Coşkun Akar, https://www.ido.org.tr/lib_yayin/98.pdf

Çalışanların Artırımlı Ek Ödemeden Yararlanamaması

Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği'nde, sağlık hizmetinde önemli bir yere sahip olan ağız ve diş sağlığı hizmetleri, "özellik arz eden birim" olarak sayılmamaktadır. Bu sebeple, diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlara verilen taban ve teşvik ödemeleri,

çalışanın beklentilerinin altında kalmaktadır. Çalışanların motivasyonlarının artırılması amacıyla verilen ek ödemeler, ağız ve diş sağlığı çalışanları için yetersizdir. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde görev yapanların ek ödemeleri, özellik arz eden birim seviyesine getirilerek, çalışanların ek ödemeleri artırılmalıdır.

Koruyucu Ağız Diş Sağlığı Hizmetlerinin Yetersiz Olması

Türkiye'de, koruyucu ağız diş sağlığı politikası yönünden, yeterli çalışmalar yapılmadığı görülmektedir. Ağız ve diş sağlığı hizmetleri, sağlık hizmetinden faydalananların daha çok tedavisine yönelik olarak uygulanmaktadır. Sağlık hizmetinin

önemli bir basamağı olan koruyucu ağız diş sağlığı hizmetlerinde, tüm ülke nüfusunu kapsayan sistematik bir uygulama yer almamaktadır. Vatandaşlar ile ağız ve diş sağlığı alanında görev yapan çalışanlara, koruyucu ağız diş sağlığı yönünden

gerekli eğitimler verilmemektedir. Okulların eğitim müfredatında, ağız ve diş sağlığının önemi ve korunmasına yönelik yeterli uygulamalar yapılmamaktadır.

Koruyucu sağlık hizmetinin yaygınlaştırılması için Sağlık Bakanlığı tarafından, ağız ve diş sağlığı hizmeti

sunum kapasitesi artırılmalıdır. Koruyucu ağız ve diş sağlığının mevcut durumunun saptanması, ihtiyaçlarının belirlenmesi ve AR-GE çalışmalarının yürütülmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Toplumda ve okullarda, ağız ve diş sağlığı bilincinin geliştirilmesinde yönelik, eğitim programları geliştirilmelidir.

Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde İhale Usulünün Hizmet Kalitesini Düşürmesi

Türkiye’de, ağız ve diş sağlığı hastaneleri ile diş hekimliği fakülteleri, Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre diş protez işlemlerine ilişkin tıbbi malzemeleri, hizmet alımı yoluyla vermektedir. İhaleye giren laboratuvar firmalarında, iş kazası ve meslek hastalığı risklerinin çok yüksek olduğu görülmektedir. Sağlık hizmetinin ihale yoluyla yapılması sonucunda, en düşük fiyatı verene bu hizmetin verilmesi politikası, nitelikten çok niceliğe önem verilmesine ve hizmet kalitesinin düşmesine neden olmaktadır. İhaleye giren firmanın; çalıştırdığı teknisyen sayısı, kalitesi, bina durumu, işyerin-

deki iş sağlığı ve güvenliği şartlarının yerine getirilebilirliği, diğer fiziki şartları, iş tecrübeleri ve yaptıkları işin kalitesi gibi hususlar yeterince denetlenmemektedir.

İhale sonucunda hizmeti alan firmalarca, maliyeti düşürmek adına kalitesiz malzemeler seçilmesi, çalışanların sağlığını olumsuz etkilemekte, iş verimini düşürmekte ve iş yükünü artırmaktadır. Kamu sağlığının korunması açısından, laboratuvarlardan ihale yoluyla hizmet alınırken, kalite unsuru ön planda tutulmalı, niceliğe değil niteliğe önem verilmelidir.

Çalışanların Alanında Uzmanlaşması ve Kariyer Gelişimi İçin Yeterli Eğitimin Sağlanmaması

Sağlık Bakanlığı tarafından; diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlara yönelik sertifika programları ile kariyer gelişimi açısından meslek içi eğitimler yeterince verilmemektedir.

İlgili ünvana sahip çalışanlar, eğitimlerinin lisans seviyesinde olmamasından dolayı, mesleki kariyerinde

yükselememektedir. Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlara yönelik, meslek içi eğitimin artırılması gerekmektedir. Sertifika programları verilerek, alanlarında uzmanlaşma ve kariyerlerinde yükselme imkânı sağlanmalıdır. Eğitimlerinin, lisans seviyesine çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Ağız ve Diş Sağlığı Teknikeri İçin Anma Gününün Olmaması

Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinde çalışan neredeyse tüm sağlık profesyonellerinin, yılda bir kere de olsa anılmak, hatırlanmak ve motivasyonunu artırmak adına, kendilerine özel günleri mevcuttur. Ağız ve diş sağlığı teknikeri çalışanlarının motivasyonunu artıracak, özverili çalışmalarının takdir edildi-

ği, kutlandığı ve hatırlandığı bir gün belirlenmemektedir.

Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinde çalışan ağız ve diş sağlığı teknikeri için "Ağız ve Diş Sağlığı Teknikerleri Günü" adı altında, onurlandırılacakları ve anılacakları bir gün belirlenmelidir.

SONUÇ

Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanlarında görev yapanların, sağlık hizmetleri bakımından üstlenmiş oldukları rol ve önemleri tartışılmazdır. Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinde, ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde emek sarf eden ilgili sağlık profesyonellerinin, meslek hayatlarında karşılaştıkları eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Bu doğrultuda, diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanlarında görev yapanlar için; ilgili yönetmeliklerde yer alan görev tanımlarının yeniden düzenlenmesi, personel istihdamının artırılması, çalışma ortamlarında fiziki şartların iyileştirilmesi, koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin artırılması ile çalışanların kariyerinde yükselebilmesi amacıyla, sertifika ve meslek içi eğitimlerin artırılması gerekmektedir.

SORUNLARA İLİŞKİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ

1> Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği ve Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik'te yer alan diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanındaki çalışanların görev tanımları, net olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

2> Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanlı personelin istihdamı artırılmalıdır. Yeterli istihdam olmaması sebebiyle, sağlık hizmetleri sınıfında yer alan diğer ünvanlardaki çalışanlar tarafından yerine getirilen görevler, istihdamın artırılması halinde, ilgili ünvanlara sahip çalışanlar tarafından yerine getirilecektir. Uzmanlık gerektiren cihazların kullanımı, gerekli eğitimi alan çalışanlar tarafından yapılacaktır.

3> Çalışma alanlarında, fiziki şartlar iyileştirilmelidir. Laboratuvar ortamında çalışanlar için havalandırma sistemlerinin geliştirilmesi, elektrostatik filtrelerin kullanılması gerekmektedir. Solunum yolu ve yüz koruyucularının, doğru ve etkili kullanılması sağlanmalıdır.

4> Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinde, laboratuvar biriminde kullanılan aytıkların kontrolleri düzenli yapıl-

malı, eski ve bozuk olanlar tamir edilmeli veya yenileriyle değiştirilmelidir. Çalışanlar için ergonomik çalışma ortamı sağlanmalı, bilgisayar kullanım süresi kısaltılmalı, dinlenme süreleri eklenmelidir.

5> 209 sayılı Kanun'da özellik arz eden birimler ve Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği EK-1'de yer alan artırımlı ek ödemenin verildiği birimler arasına, ağız ve diş sağlığı hizmetleri de eklenerek, bu birimlerde görev yapanların artırımlı ek ödemedeki yararlanması sağlanmalıdır.

6> Sağlık Bakanlığı, koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmet sunum kapasitesi artırılmalıdır. Koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetinin mevcut durumunun saptanması, ihtiyaçlarının belirlenmesi ve AR-GE çalışmalarının yürütülmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Toplumda ve okullarda, ağız ve diş sağlığı bilincinin artırılmasına yönelik, eğitim programları geliştirilmelidir.

7> Diş protez teknisyenlerinin yapabileceği iş kapasitesi belirlenmelidir. Kamu sağlığının korunması açısından, laboratuvarlardan ihale yoluyla hizmet alınırken, kalite unsuru ön planda tutulmalı, niceliğe değil niteliğe önem verilmelidir. İhaleye giren firmanın, fiziki şartları ve iş tecrübeleri kontrol edilmeli, yaptığı işin kalite denetimi artırılmalıdır.

8> Diş protez teknikeri, diş protez teknisyeni ile ağız ve diş sağlığı teknikeri ünvanında görev yapanlara yönelik, meslek içi eğitimlerin artırılması gerekmektedir. Sertifika programları verilerek, alanlarında uzmanlaşma ve kariyerlerinde yükselme imkânı sağlanmalıdır. Eğitim-

lerinin, lisans seviyesine çıkarılmasına yönelik çalışma yapılmalıdır.

9> Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinde çalışan ağız ve diş sağlığı teknikeri için "Ağız ve Diş Sağlığı Teknikerleri Günü" adı altında, onurlandırılacakları ve anılacakları bir gün belirlenmelidir.

Sağlık-Sen Daima Yanınızda...

Tel: 444 1995 • Faks: 0312 230 83 65 • Zübeyde Hanım Mh. Sebze Bahçeleri Cd.
No: 86 Altındağ/Ankara (Memur-Sen Binası Kat: 11-12-13)

www.sagliksen.org.tr

[sagliksen](https://www.facebook.com/sagliksen)

[ssagliksen](https://www.youtube.com/sagliksen)